

מי שולט בריכוזי העולמים?

גד - הזית דתית תורתית - 4 קולות;
ב - המפלגה הדתית הלאומית - 3 קולות;
ז - הציונים הכלליים - 2 קולות;
רט - רשימה צפון אפריקאית בלתי תלויה - קול אחד;
פ - המפלגה הפרוגרסיבית - קול אחד;
יא - השיתוף והאחדה (ערבית) - קול אחד.

ההפתעה בקלפי זו היה מספר הקולות הרב שקיבלה רשימת יס של ליכוד עולי צפון-אפריקה, שהעלה אותה למקום השלישי בדירוג המפלגות. בעוד שאחוז הצפוף אפריקאים שהצביעו בקלפי זו לא עלה על אחוז בני עדה זו שהצביעו ברמלה, קיבלה רשימת בן-הרוש 16 קולות בלוד לעומת קול בודד ברמלה. אחד המצביעים עבור רשימה זו אף הוסיף הערה: "אני מצביע עבור רשימתו של בן-הרוש כדי שישוחרר ממעצרו, למרות שאינני מיוצאי צפון-אפריקה."

המעמד הבינוני ומעלה

ק לפי מספר 27 הוקמה ביום חמישי בשכונת החוף במרכז אפרודר, שכונת הפאר של מגדל אשקלון. תר שבי שיכון זה הם חתך אופיני לשכבה קטנה של עולים חדשים ותושבים ותיקים, בני המעמד הבינוני ומעלה. הקלפי הנסיונית הוצבה במרכז אפרודר ליד מגדל השעון הידוע. אולם למרות שהיתה זו שעת אהר-צהרים מאוחרת, שעה בה הזורים פועלים מעבודתם, היתה התנועה במקום חלשה מאוד. כל כמה דקות היה עובר אדם בודד. לרוב לא סירב האיש לעצור ולזרוק את פתק הצבעתו לקלפי. למעלה ממחצית הבוחרים במקום זה היו עקרות-בית שיצאו לטייל של אחר-צהרים עם ילדיהן. מתוך 130 פתקים שחולקו במקום, נזרקו חזרה 114, ש-הם 87.5 אחוזים. 5 היו ריקים, שאר 109 התחלקו כלהלן:

א - מפא"י - 60 קולות (54.5 אחוזים);
תו - אהדות העבודה - 18 קולות (16.5 אחוזים);
ה - תנועת החרות - 12 קולות (11 אחוזים);
ז - הציונים הכלליים - 6 קולות (5.4 אחוזים);
מ - מפ"ם - 4 קולות (3.6 אחוזים);
גד - הזית דתית תורתית - 2 קולות (1.8 אחוזים);
ק - המפלגה הקומוניסטית - 2 קולות (1.8 אחוזים);

ר נעדם הגדרה של הבחירות לכנסת הרביעית הם יישובי העולים-החדשים ועירונית-הפיתוח. בעוד שבהרכבו המפלגתי של הישוב הותיק קשה לשער שיחולו תמורות מכריעות, הרי לגבי סוג זה של אוכלוסית הארץ קיימים כמה וכמה סימני שאלה: האם יצביעו בוחרים אלה מתוך לחץ וכפיה עבור המפלגה השלטת? האם יתמרדו בוחרים אלה, שרמת חייהם נמוכה בהרבה מרמת-החיים בישובים התיקים, ויתנו קולם למפלגה איפוזיציונית? האם יתרמו תושבי איזורים אלה, שברובם הם בני עדות המזרח, את קולותיהם למען רשימות עדתיות?

את התשובות לשאלות אלה ניסתה הקלפי הנסיונית של הנילס הזה לברר, בפגועה השביעי אל עיירות העולים. עריכת קלפי נסיונית במקומות מסוג זה היתה כרוכה בי קשים טכניים. חלק גדול מהתושבים אינו שילט במידה מספקת בעברית, שתאפשר לו להבין את כרוז הקלפי ואת מטרתה. אנשי חולית הקלפי נאלצו ברוב המקרים להסביר לכל בוחר מה פירוש הקלפי הנסיונית, וכיצד להצביע בה.

הקלפי הראשונה, ה-25 בסדרת הקלפיות של העולם הזה, הוצבה ביום רביעי בשכונת החוף ברמלה, בשעות אחר-צהרים. חולקו 200 פתקים, מתוכם הושלכו לקלפי תוך שעה 123, מהם 2 ריקים. 121 הנתריב התחלקו כלהלן:

א - מפא"י - 59 קולות (48.2 אחוזים);
ח - תנועת החרות - 38 קולות (31 אחוזים);
מ - מפ"ם - 6 קולות (4.9 אחוזים);
ק - המפלגה הקומוניסטית - 6 קולות (4.9 אחוזים);
ב - המפלגה הדתית הלאומית - 4 קולות (3.2 אחוזים);
רט - רשימה צפון אפריקאית בלתי תלויה - 3 קולות (2.4 אחוזים);
תו - אהדות העבודה - קול אחד (0.8 אחוזים);
ז - ציונים כלליים - קול אחד (0.8 אחוזים);
פ - המפלגה הפרוגרסיבית - קול אחד (0.8 אחוזים);
יס - ליכוד יוצאי צפון אפריקה - קול אחד (0.8 אחוזים);
רנ - הבונד - קול אחד (0.8 אחוזים).

רוב המצביעים בקלפי זו היו פועלים שחזרו מעבודתם. רובם היו גם בני עדות המזרח. כמו כן הצביעו גם מספר

פועלי רמלה אחרי העבודה

במיסים כבדים ותנו עמיד יפה לילינו. בוחר אחר שצירף הערה, למרות שהצביע בעד מפא"י, כתב: "יותר מדי מפ" לגות, פחות מדי הצעות מעשיות ויותר מדי מגדלים בניינים באיור." גם בוחר אחר, שהצביע תו, כתב: "כמות המפלגות נראית אבסורדית בעיני."

157 הקולות הכשרים בקלפי זו התחלקו כלהלן:

א - מפא"י - 59 קולות (37 אחוזים);
ח - תנועת החרות - 41 קולות (25.7 אחוזים);
מ - מפ"ם - 16 קולות (10.2 אחוזים);
ק - המפלגה הקומוניסטית - 12 קולות (7.6 אחוזים);
תו - אהדות העבודה - 8 קולות (5 אחוזים);
ז - הציונים הכלליים - 5 קולות (3.1 אחוזים);
ב - המפלגה הדתית הלאומית - 6 קולות (3.7 אחוזים);
גד - הזית דתית תורתית - 4 קולות (2.5 אחוזים);
רט - רשימה צפון אפריקאית בלתי תלויה - 3 קולות (1.9 אחוזים);
יס - ליכוד עולי צפון אפריקה - קול אחד (0.6 אחוזים);
פר - האיחוד הלאומי הספרדי - קול אחד (0.6 אחוזים);
לר - ארגון הנכים ונפגעי הנאצים - קול אחד (0.6 אחוזים).

רשימות העדתיות חדשות

ס יכום של ארבע הקלפיות הנ"ל נותן כמה וכמה תשובות לשאלות שהוצגו בתחילת הרשימה. קודם כל מתברר שמפא"י שומרת על הרוב שלה בישובי העולים, אפילו באחוזים העולים בהרבה על אלה שבישוב הותיק, וזאת בהצבעה שאיננה נעשית באמצעי כפיה, אלא מרצון חפשי. תנועת החרות שומרת גם בישובי העולים על מעמדה כמפלגה המתחרה במפא"י, ובלוד אפילו השיגה בקלפי ה- נסיונית את המקום הראשון. לעומת זאת ירדה חרות למקום שלישי בקלפי של אפרודר, בה רוב המצביעים הם מעולי אירופה והארצות האנגלו-סכסיות, כשמספר הקולות שקיבלה הוא רק חמישית מזה שקיבלה מפא"י.

מעניין גם שדירוג הרשימות לפי כוחן היה דומה בשתי קלפיות, למרות שהיה בלתי רגיל לגמרי. גם ברמלה וגם במגדל אשקלון, היתה מפ"ם המפלגה השלישית בגודלה ואילו מק"י המפלגה הרביעית. כשאחוז שתינת הוא גבוה בהרבה מאחוזן הממוצע בארץ. לעומת זאת קיבלה רשימת אחרות העבודה במקומות אלה מספר מועט של קולות. בכל ארבע הקלפיות קיבלו מפלגות הימין, להוציא את חרות - כלומר הציונים הכלליים, הפרוגרסיבים והמפלגות הדתיות - מספר מועט מאוד של קולות. גם המפלגות העדתיות לא הצליחו במקומות שנראו מיועדים מלכתחילה להצלחתן, מלבד הצלחת רשימה י"ס בלוד.

מצביע עם חרנוגולת ביד, במרכז מגדל אשקלון

ע - הקלאות ופיתוח (ערבים) - קול אחד (0.9 אחוזים).

ק לפי מספר 28 הוקמה באותו יום במרכז מגדל אשקלון. תוך דקות ספורות התרכזו מסביב לקלפי המוני אנשים, וההצבעה במקום נערכה בשרשרת, כשעשרות אנשים ניצבים בתור להצבעה. תוך חצי שעה הצביעו במקום זה 165 איש מתוך 200, שהם 82.5 אחוזים. מתוך 165 הפתקים שהוטלו לקלפי היו 8 ריקים. חלקם כללו הערות כמו: "אינני בעד אף מפלגה. המפלגות אינן עוזרות לי בכלל." בוחר אחר כתב: "קשה להאמין להבטחות המפלגות. תנו לנו חיי בטחון ושלווה ואל תמצעו את דמנו

ערבים בקלפי, אולם כפי שמסתבר מן התוצאות, נתנו את קולותיהם לרשימות יהודיות.

ה קלפי הבאה, ה-26 במספר, נערכה באותו יום עצמו בלוד. במקום חולקו 200 פתקים, שממקבליהם הצביעו בדיוק 100. משום כך מספר הקולות שניתנו לכל מפלגה בקלפי זו היא גם מספר האחוזים שלה.

ח - תנועת החרות - 30 קולות;
א - מפא"י - 27 קולות;
יס - ליכוד עולי צפון אפריקה - 16 קולות;
תו - אהדות העבודה - קול אחד (10 אחוזים);
מ - מפ"ם - 5 קולות;